

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ, Ο ΣΤΑΥΡΑΕΤΟΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(Κατ' ἀφήγησιν τοῦ συντρόφου τοῦ ἠρωικοῦ κλέφτη, Φραγγίστα)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

ΔΟΜΟΝΑΧΟΣ πειά ὁ Χασιώτης ἐρρίξε μιά ἀτέλειμένη, γρήγορη ματιά γύρω του. Εἶδε τὰ χορμιά τῶν συντρόφων του μαυροτασιμένα κι' αἰματοκυλιμένα κι' ὕστερα τὰ μάτια του συναντήθηκαν σ' ἕνα γογγύ ἀνάβλεμμα, μὲ τὰ μάτια τοῦ ἀεραφοῦ του.

Ὁ Κατσαντώνης δὲν μιλοῦσε πειά. Δὲν εἶχε χορδαί. Τὸ ξαφνικὸ αὐτὸ ἀναστατοῦμα τὸν εἶχε ἀποτακίσει. Ὡστόσο τὸ βλέμμα του μίλησε, γιὰ μιά ἀκόμα φορά. Μίλησε καὶ εἶπε τὰ ἴδια λόγια ποὺ φώ-

ναζε λίγο πρὶν τὸ στόμα :

— «Σκοτώσέ με, ἀδερφέ μου Χασιώτη» !..

Ὁ Χασιώτης δαγκώθηκε. Γιατί νὰ μὴν ἐξη ἐκατὸ χέρι αὐτῆ τῆ στιγμῆ, καὶ σὲ κάθε χέρι κι' ἀπὸ ἕνα τουφέκι ; Ὡστόσο δὲν ἀπόλαζε, δὲν κίτευε, δὲν ἐρρίξε τ' ἀρμιά του. Ἐνῶς αὐτὸς μῦθος σὲ τόσο μπουλοῦκι ἐχθρῶν, ἐχθρῶν λυσασμένου, ἐξακολουθῆσε νὰ πολεμῆ. Πολεμοῦσε μὲ πεισμα, τρελλός, ἀφανισμένος ἀπ' τὴν ἀτέλειαν του, ἀγριος, τρομερός.

Ἐ' ἄφηνε αὐτὸς νὰ τοῦ πάρουν οἱ παλιοσραβάντες τὸν ἀδερμὸ του, τὸν κατεπίαν του, μὲσ' ἀπὸ τὰ χέρια του ; Χίλιες φορές ὄχι !

Μὰ τέτοιο ἦταν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Κι' ἄξαφνα ἔνα βόλι γρέπωσε τὸ Χασιώτη στὸ μηρό. Ἀγίσσε τότε ὁ τρομερός κλέφτης, γονάτισε...

Σὰν σίφοντας, ἔπεσαν ἀπάνω του οἱ Ἀρβανίτες, σκοδίζοντας ἀγρία, θριαμβευτικά. Ἐκατοντάδες χέρια ἀπλόδησαν καὶ τὸν σήκωσαν ἀνάεφο.

Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ μὲ τὸν Κατσαντώνη. Τὸν ἄρρωστο τότε Κατσαντώνη, ποὺ τρέμανε καὶ τ' ὄνομά του ἀκόμα οἱ κατήδες.

Εἰκοσι πτώματα Ἀρβανιτῶν ἦσαν πεσμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Ἄλλοι τόσοι καὶ περισσότεροι ἦσαν οἱ λαβωμένοι...

Μὰ τί μ' αὐτὸ ;

Ὁ Ἄγος Μουζουτζάρης πήγαινε νὰ πετάξῃ ἀπὸ τῆ γαρά του. Τὸ κατόρθωμά του ἦταν μεγάλο. Μέσα σὸ πανογιὸ αὐτὸ τοῦ ἀσεκεῖ τοῦ Μουζουτζάρη τὰ δύο ἀδέρφια σφίγγανε τὰ δόντια τους γιὰ νὰ συγκρατήσουν τὴ λύσσα καὶ τὸν πόνο τους.

Ἄρρωστος ὁ Κατσαντώνης ποὺ τὸν ἔτριψε ὅλη ἡ Ἀρβανιά !..

Λαβωμένος ὁ Χασιώτης, τὸ δεξιὸ χέρι τοῦ ἀδερφοῦ του !..

Αἰχμάλωτοι τῶν Ἀρβανιτῶν, ποὺ τρέμανε ὡς τὰ χεῖρ ἀκόμα καὶ τὸν ἴσκιό τους, π' ἀκούσανε τ' ὄνομά τους καὶ τοὺς ἔπιανε σύγκρου !..

Μεθυμένος ἀπ' τὸ κατόρθωμά του ὁ Ἄγος Μουζουτζάρης διέταξε τοὺς πολεμιστὰς του νὰ ριζώνουν μιά μπαταρία στὸν ἀέρα, γιὰ νὰ διαλαβῆθῇ ἔτσι παντοῦ, γιὰ ν' ἀκολογήσουν τὰ βουνὰ τὸ θριαμβικὸν του.

Οἱ Ἀρβανίτες τὸν ἰπάνουναν πρόθυμα. Τετρακόσια περίπου καριοφίλια καὶ κομποτήρες βροντήσανε μαζὺ κι' ἔκαναν τῆς γύρω πλαγιῆς ν' ἀντιβουίσουν.

Τὴν ὁμοφροντία αὐτῆ τὴν ἀκούσανε οἱ σύντροφοι τοῦ Κατσαντώνη, ποὺ βρισκόντουσαν τρεῖς ὄρες μαζὺ, στῆ θεοὶ Κροῖτία, μὲ τὸν Λεπενιώτη. Ἀγρία καὶ λυπητερὴ πέρασε ἡ βοή τῆς μπαταρίας πάνω ἀπ' τὰ κεφαλιὰ τους. Κερσοσαν ὅλοι τους καὶ στάθηκαν βουβοὶ κι' ἀκίνητοι, σὰν μαρμαρωμένοι...

Ἡ μπαταρία ἀκούστηκε ἀπ' τὸ μέρος ποὺ βρισκόταν ἡ σπηλιά τοῦ Κατσαντώνη, ἀπ' τὸ μέρος ποὺ βρισκόταν κρυμμένος ὁ ἄρρωστος κατεπίανός τους. Κάποια μεγάλη συμφορὰ θάχε συμβῆ. Ἐφάναν καλά οἱ κλέφτες τοῦ καιροῦ ἐκείνου τῆς συνήθειας τῶν Ἀρβανιτῶν. Κατάλαβαν πὸς ὁ Ἄγος Μουζουτζάρης θάχε κάνει κά-

ποιο κατόρθωμα γιὰ νὰ διατάξῃ τ' ἀσερεῖ του νὰ ριζῆ μιά ὁμοφρο- νία, ἔτσι ξαφνικά...

Πιάσανε λοιπὸν τὸν Κατσαντώνη :

Τὸν σκοτώσανε μέσα στῆ σπηλιά του ; Τὸν εἶχαν πλοκαρέει καὶ θὰ τὸν σέγγανε δεμένο πιθαγκώνα στὰ Γιάννινα ;

Ἡ θεοὶ π' ἀκούστηκε ἡ μπαταρία αὐτὸ ἐσήμανε.

Τὰ παλληκάρια τοῦ Κατσαντώνη κωτῆχτηκαν κατὰματα. Ἦταν ἀχνὴ ἡ ὄψη τους. Τὰ μάτια τους φλογισμένα. Τὰ χέρια τους πασπά- τευαν νευρικά κι' ἀνευτόμνα τ' ἀρμιά τους.

Μὰ ἡ σαστήμαρα αὐτῆ δὲν κράτησε πολὺ. Ἦρθε καὶ πέρασε σὺν κακῷ, μαῦρο σύννεφο ἀγρίας μύθας...

Ὁ Λεπενιώτης πρῶτος τινάχτηκε ἀπάνω, ἀγριος, ὀρηκτικός, ἀνεγ- κράτητος.

— Ἀπάνω, ὄρε !..

Οἱ Κατσαντωνοὶ πέταξαν τῆς κάτες τους καὶ βρέθηκαν στὸ πόδι.

— Ἀρόμο, ὄρε γρήγορα γιὰ τῆ σπηλιά ! Μεγάλη συμφορὰ μὰς βρῆκε ! Πιάσαν τὸν κατεπίανό μας !.. Τὸν βρῆκαν ἄρρωστο, οἱ ἀπί- στοι καὶ τὸν τσακώσανε !.. Ἐ' ἀφήσουμε, ὄρε αἰεῖ, τὸν Κατσαντώνη στὰ χέρια τῶν Ἀρβανιτῶν :

— Καλύτερα νὰ πεθάνουμε ὅλοι μας, παρά νὰ γίνῃ τέτοιο πράγμα !

— Ζωντανὸ ἢ πεθαμμένο πρέπει νὰ τὸν ἐλευτε- ρώσουμε !..

— Νὰ τὸν ἐλευτερώσουμε ἢ νὰ ζαθοῦμε ὅλοι μας !..

— Ἐμπρός !.. Φτερά στὰ πόδια σας καὶ στῆν καρδιά ἀτάκι !..

Χύθηκαν ὅλοι τους σὺν σίφοντας, σὺν ποτῆσι ποὺ φουσκῶσαν ἀπὸ δυνατῆς μύθας κι' ἀγριες κα- τερασιές, κατὰ τὸ μέρος τῆς σπηλιάς. Τριτὸν ὄρον δρόμος τοὺς χώριζε. Μὰ τοὺς λογάρισε πειὰ τὸ δρόμο : Ἐτρεχαν, πετοῦσαν, πηδοῦσαν σὺν ζαρκά- δια, μὲ τὰ γυατῶνινα γυνιά στὰ χέρια, μὲ τὴν ἀ- πόφρασι στῆν καρδιά νὰ γλυτώσουν τὸν κατεπίανό τους ἢ νὰ πεθάνουν !..

Μὰ ἦταν πονηρὸς ἀνθρώπος ὁ Ἄγος Μουζουτζάρης. Ἐφάνταν καλὰ ὅτι οἱ Κατσαντωνοὶ θὰ βρισκῶνται κάπου κοντά, δὲν ζαμομένησε καθάλου μετὰ τὴν αἰχμαλωσία τοῦ Κατσαντώνη καὶ τοῦ Χασιώτη. Πῆρε λοιπὸν τοὺς δύο αἰχμάλωτους του καὶ τράβηξε γρήγορα-γρήγορα, ὄχι γιὰ τὰ Γιάννινα ἀλλὰ γιὰ τὸ Καρπενήσι.

Ἡ πονηρία του κι' ἡ βιασὴν του αὐτῆ τὸν γλύ- τωσε ἀπ' τὴν ἐπίθεσι τῶν Κατσαντωνοῦν καὶ, τὸ χειρότερο, ἔγινε ἀφορμὴ ν' ἀποτιγῆ τὸ σχέδιό τῶν Κατσαντωνοῦν.

Μόλις τὰ παλληκάρια τοῦ Λεπενιώτη φτάσανε στῆ σπηλιά, γεμάτα ἰδρώτα καὶ κομπνητά, δὲν βρῆκαν νανῆναν ἐκεῖ. Ἐρημὴ ἡ σπηλιά !.. Καὶ γάρου τὰ πτώματα τῶν σκοτομένων Ἀρβανιτῶν καὶ τὸν πέντε παλληκαριῶν τοῦ Κατσαντώνη...

Ράγισε ἡ καρδιά τῶν Κατσαντωνοῦν. Ἡ λύπη τους δὲν εἶχε βιασάγῃ. Βούρκωσαν τὰ μάτια τοῦ Λεπενιώτη. Πολλοὶ κλαίγανε, σὺν μικρὰ παιδιὰ !..

Μὰ δὲν ἦταν καιρὸς γιὰ κλάματα καὶ μοιρολό- για. Ἡ γυναῖκες κλαίνε. Τὰ παλληκάρια καὶ καλὰ πολεμῆν, ἐκδιζωνοῦνται, πεθαῖνον μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι.

Ἀπὸ κάποιον τσοπάνο ἐμαθε ὁ Λεπενιώτης πὸς ὁ Μουζουτζάρης εἶχε δεῖσει τοὺς αἰχμάλωτους του καὶ τραβῆσε, τρεχόντας, σχεδόν, γιὰ τὸ Καρ- πενήσι.

Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ζυγῶν καιρὸ. Καὶ χωρὶς νὰ ἐναναῶνουν πῆγαν τὸ δρόμο τοῦ Καρπενησιοῦ. Τρέγανε, χωρὶς νὰ σταθοῦν στιγμῆ νὰ ζαναῶναι, μὲ ὁ Μουζουτζάρης εἶχε τραβῆσει πολὺ μπροστὰ κι' ἀκόμα ἔτριχε κι' αὐτὸς γιὰ νὰ μετῆ στῆν πόλι καὶ ν' ἀπογῆγῃ τοὺς Κατσαντωνοῦν.

Καὶ τοὺς ἔσφιγγε. Τῆ στιγμῆ ποῦμανε μὲ τ' ἀσερεῖ του καὶ τοὺς δύο αἰχμάλωτους στῆν πόλι, φάνηκαν ἀντίκρυ κι' οἱ Κατσαντωνοῦν. Μὰ ἦταν ἀγρία πειά. Δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ τίποτα. Μέσα στὸ Καρ- πενήσι ἵπχηξε ἄμετὸς σταγῶς καὶ θάταν τρέλλα νὰ μπουῖ στῆν κλιτὶ οἱ 60—70 σύντροφοι τοῦ Λεπενιώτη. Θὰ ζωνόντουσαν ἀκόμα χωρὶς νὰ πεθῶνουν τίποτα. Γέμναν λοιπὸν τίσο στὰ βουνὰ τους λυπημένοι, μὲ τὴν καρδιά βαρεία...

***

Ὅλο τὸ Καρπενήσι εἶχε σηκωθῆ στὸ πόδι τῆ μερῆ αὐτῆ. Ὅσοι θέλανε νὰ δοῦν τὸν τρομερὸ κλέφτη καὶ τὸν ἀδερφοῦ του. Μὰ ὁ Κατσαντώνης ἦταν πειὰ φαντασμα τοῦ βουνοῦ του. Τὸν εἶχε τοιαυτοὶ ἡ συμφορὰ τῆς αἰχμαλωσίας του καὶ τὸ μαρτύριό τῆς ξαντλητικῆς πο- ρείας ὡς τὸ Καρπενήσι.